

Atferlisíhlutun: Lykilþættir og hagnýtar leiðir

Bára Kolbrún Gyfadóttir

Sálfræðingur/Atferlisfræðingur

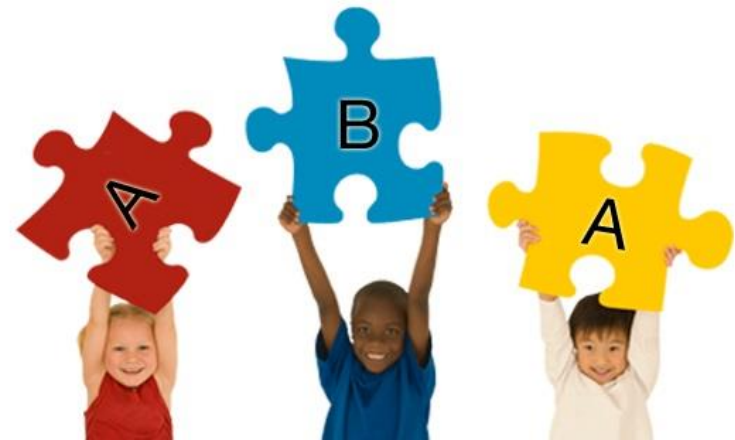
Fagsvið yngri barna

Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins

Hagnýt atferlisgreining

- Atferlisíhlutun/atferlisþjálfun byggir á aðferðum hagnýtrar atferlisgreiningar (*applied behavior analysis, ABA*).
- Er vísindagrein sem vinnur að því að
 - finna samband hegðunar og umhverfispáttá
 - og nýta þessar upplýsingar þannig að hún *gagnist einstaklingnum í samfélaginu*

Lögmál hegðunar

- Íhlutunin byggir á lögmálinu um hegðun
 - *Afleiðing* hegðunar hefur áhrif á það hvort hegðun kemur aftur fram eða ekki
 - Meiri líkur á að hegðun aukist í tíðni ef einstaklingnum líkar afleiðingin
 - Aðdragandi *gefur merki* um það hvaða afleiðing hegðunar er framundan
 - Aðdragandi og hegðun hefur áhrif á hegðun *hvort sem það er ætlunin eða ekki*
 - *p.e. Þetta er ekki bara kennsluleið*

Lögmál hegðunar

Dæmi:

- Móðir heldur á ungu barni sínu. Vinkona móður fær að halda á barninu og barnið fer strax að gráta.
- Móðir tekur þá barnið í fangið.
- Líklegt að barnið gráti sífelld oftast í svipuðum aðstæðum ef áfram er brugðist við á þessa vegu
- Alltaf einstaklingsbundið

Aðgreind kennsluæfing

Byggir á lögmálinu um hegðun

Ákveða þarf:

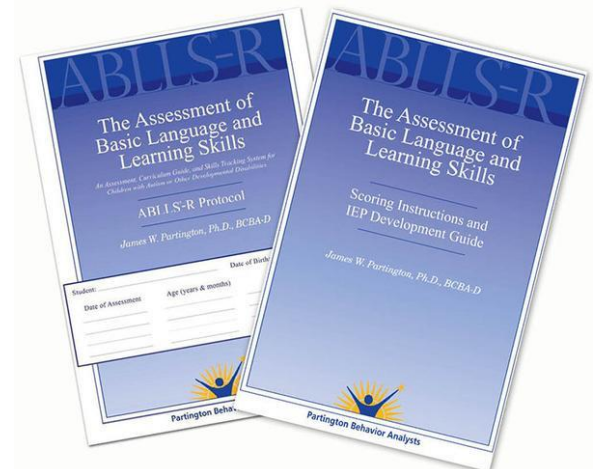
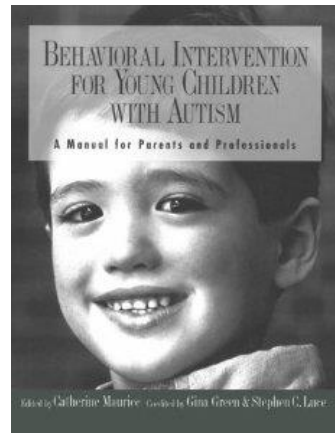
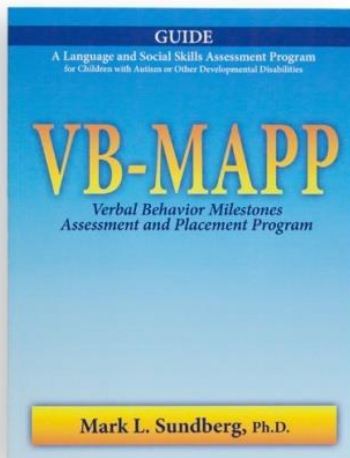
- Hvaða færni á að kenna barninu
- Hvernig vil ég nálgast nýju færnina
 - Nota ég t.d. fyrirmæli, spurningu, mynd, aðstæður, annað
- Hvernig ætla ég að bregðast við svari barnsins
 - Skemmtilegt
 - Stýring

Aðdragandi – hegðun – afleiðing

Matslistar

- Finna út hvað barnið kann nú þegar
- Búum til einstaklingsmiðaða áætlun fyrir barnið
- Velja færni til að kenna - sem er barninu mikilvæg, viðeigandi fyrir þroska þess og getustig
- Gefur möguleika á að fylgjast með framvindu náms

Dæmi um færni úr ABLLS

- Getur gefið til kynna já/nei til að fá aðgang að einhverju
- Getur óskað eftir hjálp
- Getur óskað eftir hlutum sem eru ekki sjáanlegir
- Getur beðið aðila um að hætta einhverju

Fáum álit foreldra

Stýring

- Stýring er öll sú viðbótaraðstoð sem barnið fær til þess að læra færnina
- Til dæmis munnlegar leiðbeiningar, bendingar, fyrirmynd, myndir, texti
- Villulaust nám

Atferlisíhlutun

- Hver þjálfunarstund er *yfirleitt 15-30mín tvisvar á dag*
 - Með pásum
- Aðrir dagskrárliðir
 - Setjum markmið fyrir hverja stund
 - Dæmi frjáls leikur: skiptast á
 - Dagskipulag fyrir starfsmann
- Náttúruleg kennsla
- Önnur hegðun

Náttúruleg kennsla

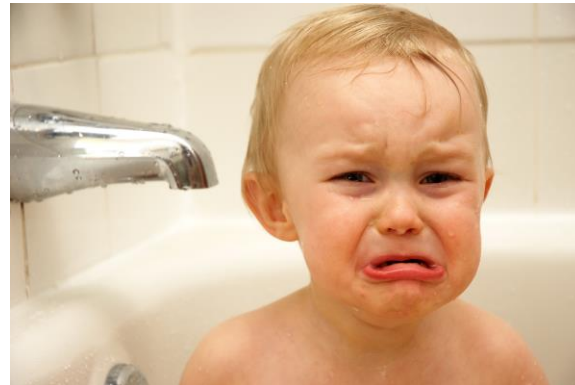
- Byggir á áhuga og frumkvæði barnsins
- Á sér stað í náttúrulegu umhverfi barnsins
 - Hversdagsleiki
 - Skipulagt umhverfi
- Hvaða færni á að kenna barninu
 - Eitt orð, hljóð, tákn, mynd, annað?
- Byggir á sömu lögmáli/aðferðum og í einstaklingsþjálfuninni
 - Viðbrögð við hegðun eru alltaf „náttúruleg“
 - Stýring notuð þegar hegðunin kemur ekki fram

Náttúruleg kennsla: Hversdagsleiki

- Lesum í hegðun barnsins
- Fylgjumst með áhuga þess eða tilraunum til tjáningar
- Notum tækifærið til þess að kenna barninu að tjá sig

Námskeið á GRR

- Atferlisíhlutun fyrir börn með þroskafrávik:
 - Grunnnámskeið
 - Tveggja daga námskeið
 - Næsta námskeið: 17.-18.maí
- Skráning og þjálfun:
 - Hálf dags námskeið þar sem villulaust nám er kennt, þ.e. kennum þjálfun og skráningu
 - Námskeið eru kennd reglulega
- Einstaklingsmiðuð þjálfunarnámskeið
 - Leikskólar sækja um slík námskeið til sveitarfélags

Takk fyrir!